kinės augalijos liekanos rodo šioje vietoje vyravus drėgnas sąlygas.

Šurfe 2 surastas tiksliau neidentifikuoto kviečio grūdo fragmentas buvo datuotas radioanglies datavimo metodu, gauta data – 45 m. pr. Kr. – 121 m. (1984±34) (FTMC–EK11). Archeologinių tyrimų metu aptikti radiniai verčia manyti, kad naujai aptikta gyvenvietė gali būti vienalaikė, panašaus laikotarpio kaip ir anksčiau netoliese lokalizuotos Mieliatilčio senovės gyvenvietės I ir II.

The field survey of Lake Munas area

Lake Munas is situated near the villages of Pamunė and Kazimieravas (Ignalina district, NE Lithuania; Fig. 1). In 2023, the authors of this report initiated a field survey in the area surrounding Lake Munas in order to discover previously unknown archaeological sites and to learn more about the prehistory of the area. Prehistoric occupation of the area is demonstrated by the existence of archaeological sites in the surroundings of the Dysna River headwaters and Lake Munas, namely the Janioniai barrow cemetery and the settlements of Mieliatiltis I and II which have been attributed to the Brushed Pottery culture. The first area surveyed around Lake Munas was the peninsula – a former island now accessible by land (Fig. 2). Finds were encountered in the very first shovel test pit, and subsequent fieldwork sought to determine the distribution of the finds and define the boundaries of the newly discovered archaeological site. Over the course of 2 days, 31 shovel test pits (0.5 x 0.5 m) and 2 test pits (1 x 1 m) were excavated. Twenty-two shovel test pits yielded 360 finds (Figs. 3, 4) – predominantly sherds of brushed pottery, as well as a flint point and flint flakes, a piece of slag, and a bronze spiral. Macrobotanical analysis of the soil sampled from the cultural layer and the posthole fill identified 5 taxa of cultivated crops. A ^{14}C date of 45 cal BC–121 cal AD was obtained for a grain of wheat. The findings suggest that the newly discovered settlement was predominantly of an agricultural nature and likely contemporaneous with the nearby sites of Mieliatiltis I and II.

Emilijus Petukauskas

Archeologiniai radiniai iš 2023 m. metalo ieškiklių naudotojų sąskrydžio

2023 m. vasarą MINK organizavo 9 pramoginį sąskrydį metalo ieškiklių naudotojams (1 pav.). Sąskrydis vyko lygiuose melioruotose dirbamuose laukuose kanalizuotos Šumeros upelio kairiajame krante (ribojasi šiaurinėje teritorijos dalyje) prie Petraičių miško masyvo (2 pav.), **Sokų** ir aplinkinių kaimų žemėse. Jokio archeologinio paveldo iš šių vietų iki renginio nebuvo žinoma.

1 lentelė. Sąskrydžio informacija

Metai	Vieta	Renginio plotas ha	Dalyvių skaičius	Archeologinių radinių skaičius	Radiniai perduoti
2023 08 05–06	Sokai, Morkūnai, Peraičiai, Kėdainių r. Šėtos sen.	95	680	182	KPD Kauno skyrius

Tarp dalyvių buvo svečių iš Estijos, Latvijos ir Lenkijos. Tarp surastų 182 radinių, galimai turinčių archeologinę, istorinę ar kultūrinę vertę (galutinai jie bus įvertinti KPD radinius perduodant į KMM), dalis buvo neabejotinai arche-

1 pav. 2023 m. sąskrydžio dalyviai prieš varžybas. MINK nuotr.

Fig. 1. The participants of the 2023 competition.

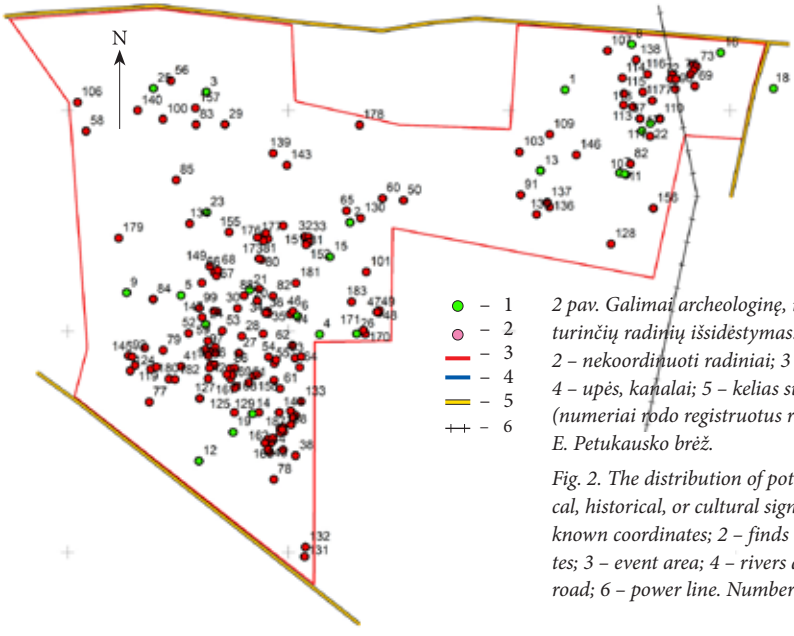

2 pav. Galimai archeologinę, istorinę ar kultūrinę vertę turinčių radinių išsidėstymas: 1 – koordinuoti radiniai; 2 – nekoordinuoti radiniai; 3 – renginio teritorija; 4 – upės, kanalai; 5 – kelias su danga; 6 – elektros linija (numeriai rodo registruotus radinius). E. Petukausko brėž.

Fig. 2. The distribution of potential finds of archaeological, historical, or cultural significance: 1 – finds with known coordinates; 2 – finds with estimated coordinates; 3 – event area; 4 – rivers and channels; 5 – paved road; 6 – power line. Numbers indicate registered finds.

ologiniai (3, 4 pav.). Tai gana masyvus rimbo buožė (rus. кистень – волкобой) (5 pav.), kalavijo rankenos buoželė, ietigalis, kirviai, papuošalai ir jų dalys (6 pav.), monetos. Identifikuotų monetų daugumą (52) sudaro Jono Kazimiero šilingai. Dar rasti 3 Rygos šilingai, 6 gražių prūsiška moneta, 1622 m. Bydgoščiaus kalykloje kaldintas ortas. Likusios monetos – Rusijos dengos ir kapeikos, Lenkijos grašiai. Vertinant radinių pasklidimą varžyboms naudotoje teritorijoje, pagal jų radaviečių koordinates, matomas tolygus jų išsidėstymas. Nekoordinuotų radinių

3 pav. Renginyje surasti galimai archeologinę vertę turintys radiniai. G. Zabielos nuotr.

Fig. 3. An assortment of finds of potential archaeological significance collected during the event.

4 pav. Renginyje surasti galimai archeologinę vertę turintys radiniai. G. Zabielos nuotr.

Fig. 4. An assortment of finds of potential archaeological significance collected during the event.

radimvietės nustatytos pagal radėjų pateiktus paaiškinimus ir nurodytą apytikslę vietą plane. Pastebimos 2 gausesnės radinių susitelkimo grupės, tačiau iš esamų duomenų negalima daryti konkrečių išvadų dėl netiksliai nustatytų jų radaviečių. Čia reikia atkreipti dėmesį, kad renginio vieta buvo už 1,3–2 m į V–ŠV nuo Sangailų piliakalnio, datuojamo II tūkst. pradžia (*LPA*, t. I, p. 364). Tuo galbūt galima paaiškinti palyginti nemažą XII–XV a. radinių skaičiu. Norint tiksliau fiksuoti galimų archeologinių radinių vietas (dauguma renginio dalyvių jų nepažįsta ir registruoti pateikia labai įvairią medžiagą) reikia rasti sprendimą, kuris leistų tiksliau nustatyti radimo vietas. Neatmestinas variantas, kad kai kurie archeologiniai radiniai buvo atnešti iš šalies, taip siekiant išvengti problemų, kai suradus jie laiku neperduodami KPD.

0 3 cm

5 pav. Žalvarinė rimbo buožė. MINK nuotr.

Fig. 5. A copper alloy tip of a flail handle.

6 pav. Renginyje aptiktų archeologinių radinių pavyzdžiai: 1 – siauraašmenis kirvis; 2 – ietigalis lapo formos plunksna; 3 – kalavijo buožėlė; 4 – kalavijo makštų apkalas; 5 – apvali lieta segė; 6 – raktelio dalis; 7 – pentino žvaigždutės dalis (1–2 – geležiniai, 3–7 – žalvariniai). MINK nuotr.

Fig. 6. An assortment of archaeological finds collected during the event (1–2 – iron, 3–7 – copper alloy): 1 – a narrow-blade axe; 2 – a lanceolate spearhead; 3 – a pommel; 4 – a fitting for the tip of a scabbard; 5 – a cast round brooch; 6 – key bit; 7 – a partial rowel.

2023 m. renginyje surinktas rekordinis galimai archeologinių ir tikrų archeologinių radinių skaičius rodo, kad Lietuvos archeologinis paveldas yra gausesnis, nei kad manyta iki šiol. Jo artefaktų registravimas ir įtraukimas į mokslinę apyvarta yra labai svarbi iki šiol tinkamai neišspręsta problema.

2 lentelė. 2023 m. sąskrydžio metu aptikti archeologiniai radiniai

Eil. Nr.	Radinys	Skaičius, vnt.
1	Monetos (įvairaus laikmečio)	76
2	Segės ir jų dalys	20
3	Žiedai ir jų dalys	16
4	Sagos	9
5	Žvangučiai	5
6	Verpstukai	3
7	Kirviai	2
8	Kalavijo makštų apkalas	2
9	Kryželiai ir jų dalys	2
10	Ietigalis	1
11	Rimbo buožė	1
12	Kiti radiniai	45

Archaeological Finds from the 2023 Meeting of the Metal Detector Users' Club

In the summer of 2023, during the 2023 meeting of the Metal Detector Users' Club (Fig. 1), 182 potential archaeological finds were collected in the ploughed fields around the villages of Sokiai, Morkūnai, and Petraičiai (Figs. 3, 4). Noteworthy finds included the tip of a flail handle (Fig. 5), a sword pommel, a spearhead, axes, jewellery (Fig. 6), and 76 coins (17th–mid-20th centuries). This assortment of finds demonstrated that Lithuania's archaeological heritage is more abundant than previously thought.

Žygimantas Savickas

Naujos archeologinės radimvietės Vilkaviškio rajone

2024 m. VU magistro studijų, „Kraštovaizdžio archeologija: tyrimų strategijos ir metodai" dalyko praktinės užduoties metu, konsultuojant doc. dr. G. Vėliui ir dr. R. Vengaliui, analizuojant LiDAR duomenis, senus Lietuvos žemėlapius ir atliekant paviršiaus žvalgymus, buvo aptiktos dvi naujos neįtvirtintos geležies amžiaus